

Neke česte zablude o izbjeglicama

Pozadina

Izbjeglice su osobe koje se nalaze izvan svoje domovine i koje se u nju ne mogu vratiti zbog straha da će biti progonjene na osnovi rase, nacionalnosti, vjere, mišljenja ili pripadnosti nekoj društvenoj ili političkoj grupaciji.

Danas u svijetu ima više od 21 milion izbjeglica. Osamdeset posto čine žene i djeca. Osim toga, ima 20-25 miliona interno raseljenih lica (osoba koje su istjerane iz svojih domova, ali još uvijek žive u okviru svoje domovine.)

Prema Međunarodnom pravu, svako ima pravo da traži izbjeglički azil ukoliko bježi od progona, a Australija, kao potpisnica *Konvencije Ujedinjenih nacija o statusu izbjeglica* iz 1951. godine ima obavezu da te zahtjeve razmatra.

U septembru 2001. godine vlada Australije je izmijenila *Zakon o useljavanju* i *Zakon o zaštiti granica*, omogućivši time da može odbiti obavezu razmatranja zahtjeva za azil osobama na nekim teritorijama Australije.

1. Izbjeglice “osvajaju” ili “preplavljaju” Australiju

Došlo je do povećanja stope ulazaka u Australiju, velikim dijelom usljed katastrofa u zemljama Srednjeg Istoka i južne Azije. Međutim, izrazi kao što su “poplave” ili “horde”, koji se pripisuju broju osoba s kojim se Australija suočava, nemaju nikakve veze kad se uzme u obzir stvarna svjetska situacija.

Australija postavlja godišnju kvotu od 12000 izbjeglica koje će prihvatiti, klasificiranih u različitim kategorijama. U Evropi je samo u 2000. godini 300 000 izbjeglica zatražilo azil.

U posljednje dvije dekade dvadesetog stoljeća evropske zemlje su primile 6.3 miliona zahtjeva za azil, Kanada i Sjedinjene Države su primile 2 miliona zahtjeva, dok su Australija, Novi Zeland i Japan zajedno primile 170 000 zahtjeva - što predstavlja samo jedan posto zahtjeva u industrijalizovanom svijetu.

2. Protivnici tekuće politike traže neograničen ulazak izbjeglica, što omogućuje teroristima ulazak u Australiju

Niko ko govori u ime izbjeglica ne zastupa politiku neograničenog ulaska. Osobe koje dođu bez dozvole se pritvaraju i njihovi zahtjevi za azil se detaljno razmatraju. Kod većine se utvrdi da spadaju u kategoriju istinskih izbjeglica. Nema nikakvih dokaza da su osobe koje traže azil i koje su u Australiju došle brodovima povezane s terorizmom.

3. Izbjeglice su previše “kulturno različite” da bi se uklopile u australski način života

Ove optužbe su se pripisivale svakoj useljeničkoj manjini otkako je počelo naseljavanje bijelaca, od katoličkih Iraca i Kineza, do židovskih izbjeglica koje su bježale od nacista, do Grka, Talijana i Vijetnamaca. Sve ove grupacije su se uspješno uklopile u Australiji. Ovaj proces nije uvijek tekao glatko, ali u poređenju s razdorima i mržnjom na koje su nailazili drugdje, multikulturalizam u Australiji je pokazao značajan uspjeh.

4. Australija je jedna od najvelikodušnijih zemalja u svijetu u odnosu prema izbjeglicama

Od 71 zemlje koje primaju izbjeglice, Australija se nalazi na 32. mjestu prema broju prihvaćenih izbjeglica. Po glavi stanovnika, Australija je na 38. mjestu, malo iza Kazahstana, Gvineje, Džibutija i Sirije. Od 29 razvijenih zemalja koje prihvaćaju izbjeglice i osobe koje traže azil, Australija je na 14. mjestu.

Najveći teret smještaja izbjeglica podnose siromašne zemlje. Od industrijalizovanih nacija samo Njemačka (906 000) i Sjedinjene Države (507 290) prihvaćaju veći broj izbjeglica.

5. "Izbjeglence na brodovima" nisu "prave" izbjeglice

Vlada Australije sprovodi taktiku "čvrste ruke", populariziranu u vrijeme izbora, kad je riječ o onima koji u zemlju dolaze brodovima. Da bi opravdali ovu strategiju, tvrdi se da ovi ljudi, kolektivno, nisu "prave" izbjeglice.

Konvencija Ujedinjenih nacija o izbjeglicama navodi da na tretman izbjeglica ne bi smjelo uticati kako izbjeglice dolaze u zemlju, a razmatranje zahtjeva za azil treba sprovoditi isključivo prema tome kakav legitimitet ti zahtjevi imaju. Podaci s kojim raspolaže Ministarstvo za useljavanje pokazuju da oko 84 posto svih azilanata imaju opravdane razloge za dobijanje izbjegličkog statusa u Australiji.

6. Ljudi koji dolaze brodovima "idu preko reda", kradući mjesto onima koji se nalaze u izbjegličkim logorima

Mnogi od onih koji dolaze brodovima su i sami došli iz izbjegličkih logora, gdje su uslovi često takvi da su šanse za opstanak, da ne govorimo o izlasku iz tih logora, veoma slabe. Često se nađu u situaciji da moraju da plate velike sume novca da bi podmitili službenike koji obrađuju njihove zahtjeve. U logorima koji se nalaze u zemljama čije vlade podržavaju režime zbog kojih su te izbjeglice morale pobjeći, velika je vjerovatnoća da izbjeglice dožive neprijateljsko raspoloženje i nasilje.

U mnogim zemljama iz kojih dolazi veliki broj izbjeglica, uključujući Irak i Avganistan, ne postoji diplomatsko predstavništvo Australije, pa tako nema ni nekog "reda" u koji bi stali potencijalni useljenici. Čak i samo izražavanje želje ili namjere da napuste zemlju za njih može biti opasno.

7. Osobe koje dolaze brodovima su bogataši jer mogu platiti krijumčarima

Porodice koje se nalaze u područjima koje razdiru netrpeljivosti možda moraju prodati sve što imaju da bi od krijumčara kupile prolaz. Clanovi sire obitelji možda sakupljaju zajednička sredstva da jednu osobu pošalju na Zapad, dok se mnogi debelo zadužuju kod krijumčara.

Pravi bogataši mogu sebi priuštiti i druge načine da dođu u Australiju, a ne da krenu na opasno putovanje morem na nekom nepouzdanom plovilu. U svakom slučaju, nema razloga zašto bi posjedovanje materijalnih mogućnosti spriječilo da se neka osoba smatra izbjeglicom. Materijalno blagostanje rijetko spašava ljude od progona u neprijateljskom režimu, ili u društvu u kojem oni predstavljaju manjinu, mogu postati još ozbiljnija meta za progone

8. Centri za pritvor izbjeglica su kao odmarališta

Izveštaji parlamentarnih komisija, organizacije Amnesty International, ombudsmana Komonvelta i Komisije za ljudska prava kritikuju način uprave u šest australskih centara za pritvor useljenika. Vladina Savjetodavna grupa po pitanjima pritvora useljenika je opisala da je centar za pritvor u Woomei "surov i zastrašujući" i preporučila je da se centar zatvori

Izbjeglence često imaju akutne zdravstvene probleme, nastale kao posljedica doživljenih tortura i trauma, ili nakon godina proboravljenih u izbjegličkim logorima. Medicinski dokazi koji se pojavljuju pokazuju da boravak u centru za pritvor izbjeglica u Australiji dodatno pojačava te probleme. Doktori i radnici izveštavaju da su u centrima česti primjeri pogrešne dijagnostike i nedovoljnog uzimanja podataka.

Centrima za pritvor upravlja Uprava za kažnjene Australazije, koja je podružnica Zatvorske službe Wackenhut, privatnog zatvorskog upravitelja iz Sjedinjenih Država. Wackenhut je u Sjedinjenim Državama suočen s nekoliko optužnica zbog propusta da ispuni ugovor i zbog smrti svojih "klijenata" (zatvorenika) u pritvoru.

Obavezni pritvor je naskuplji način rješavanja problema azilanata. Alternative koje imaju sjedište u društvenoj zajednici su rasprostranjene u svijetu, kao i u okviru australskog sistema za uslovno puštanje na slobodu.

9. Australija "je popustljiva" zato što je "velikodušna" prema izbjeglicama

Život u Australiji za azilante je još teži nakon što im bude potvrđen izbjeglički status. Onima koji neovlašteno dođu u zemlju daje se Viza o privremenoj zaštiti (TPV), prema kojoj:

- oni nemaju pravo na sve programe zapošljavanja koje finasira federalna vlada, niti na obuku engleskog jezika ili usluge prilikom naseljavanja.
- u potpunosti im se negira pristup programima za spajanje porodica, niti im se dopušta da putuju u neku drugu sigurnu zemlju radi posjete porodici, jer im se time oduzima australski protektorat.

Do septembra 2001.godine nosioci vize TPV imali su pravo da nakon 30 mjeseci traže trajni protektorat Australije. To više nije slučaj, jer nakon amandmana zakona sve izbjeglice koje u zemlju stižu bez ovlaštenja gube pravo da ikad dobiju trajni protektorat Australije.

Ove izmjene su izazvale tenziju i podjelu u time ugroženim zajednicama, stvarajući pritisak na lokalnu upravu, vlade pojedinačnih država Australije i organizacija u društvenoj zajednici koje pomažu izbjeglicama.

Uskraćivanje obuke engleskog jezika i pomoći u zapošljavanju ozbiljno ugrožava sposobnost izbjeglica da doprinose u društvu.

Iz Zablude i činjenice o izbjeglicama (Općina Brisbane 2002). Za više informacija nazovite Jamesa Harpera na telefon (07) 3403 5412 ili elektronskim putem na cdoc@brisbane.qld.gov.au